

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

ZAKON O ZAŠTITI ZRAKA

Sarajevo, juni 2019. godine

ZAKON O ZAŠTITI ZRAKA

POGLAVLJE I -OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet uređivanja)

- (1) Ovim zakonom uređuje se zaštita i upravljanje kvalitetom zraka, planiranje kvaliteta zraka, mjere za poboljšanje kvaliteta zraka uz mjere zaštite ozonskog omotača i mjere ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama, poslovi mjerenja kvaliteta zraka i emisija, informisanje i izvještavanje, finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka, informacioni sistem, upravni nadzor, te kaznene odredbe.
- (2) U zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka primjenjuju se i odredbe zakona o zaštiti okoliša i drugih propisa, osim ako ovim zakonom nije propisano drugačije.
- (3) Kantoni, u ovisnosti o svojim specifičnostima, mogu donijeti svoje zakone kojima se uređuje problematika zaštite kvaliteta zraka.
- (4) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na zagađivanja prouzrokovana radioaktivnim materijama, industrijskim nesrećama, elementarnim nepogodama i bukom.

Član 2. (Ciljevi)

Mjere zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka određuju se u cilju:

- a) izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po ljudsko zdravlje, kvalitet života i okoliša u cjelini,
- b) uspostavljanja, održavanja i unapređivanja jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom zraka na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacije BiH),
- c) očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka kroz utvrđivanje i ostvarivanje mjera u oblasti zaštite kako bi se spriječile ili smanjile štetne posljedice po zdravlje ljudi i/ili okoliš,
- d) izbjegavanja, sprečavanja i smanjenja zagađenja koja utiču na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promjene,
- e) praćenja, pribavljanja i procjenjivanja odgovarajućih podataka o kvalitetu zraka na osnovu mjerenja i standardizovanih metoda,
- f) obezbjeđivanja dostupnosti podataka o kvalitetu zraka,
- g) izvršavanja obaveza u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka, ozonskog omotača, klimatskih promjena i osiguranjem dostupnosti tih podataka javnosti.

Član 3. (Značenje pojmova i definicija)

U smislu ovog zakona sljedeći izrazi imaju značenje:

- **„aglomeracija ili naseljeno područje“** je područje sa više od 250.000 stanovnika ili područje sa manje od 250.000 stanovnika, ali je zbog gustine naseljenosti po kvadratnom kilometru opravdana potreba za ocjenjivanjem i upravljanjem kvalitetom zraka;
- **"ciljna vrijednost"** znači nivo određen sa ciljem izbjegavanja više dugotrajnih štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini; ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu gdje je to moguće;

- **„donja granica ocjenjivanja“** znači propisani nivo kvaliteta zraka (zagađenosti) ispod koga se ocjenjivanje može vršiti samo pomoću metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih metoda procjene;
- **„dugoročni cilj“** je nivo koji treba postići tokom određenog dužeg perioda , radi otklanjanja mogućnosti nastupanja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini, osim u slučajevima kada to nije moguće ostvariti kroz proporcionalne ekonomične mjere;
- **"emisija"** jeste ispuštanje zagađujućih materija u gasovitom, tečnom ili čvrstom agregatnom stanju iz izvora zagađivanja u zrak;
- **„emisija gasova sa efektom staklene bašte“** je ispuštanje gasova sa efektom staklene bašte iz individualnih i/ili difuznih izvora u zrak;
- **„emisiona kvota zagađujuće materije“** znači ukupna dozvoljena godišnja količina emisije (izražava se u jedinicama mase u određenom vremenu) iz jednog ili više izvora zajedno, odnosno sa određenog područja i/ili na teritoriji Federacije BiH;
- **„fiksna mjerenja“** jesu mjerenja koja se vrše na fiksnim lokacijama, kontinuiranim ili povremenim uzimanjem uzoraka u cilju utvrđivanja nivoa zagađujućih materija u skladu sa relevantnim ciljevima kvaliteta podataka;
- **„ fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte“** jesu fluorovani gasovi koji imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača jednak nuli, a koji imaju potencijal globalnog zagrijavanja, i to: fluorougļjovodonici, perfluorougļjenici i sumporheksafluorid;
- **„gasovi sa efektom staklene bašte“** jesu gasovi koji apsorbuju i re-emituju infracrveno zračenje i u atmosferu dospevaju kao posledica prirodnih procesa, ali i usljed ljudskih aktivnosti;
- **„gorivo“** je bilo koji čvrst, tečan ili gasoviti sagorljivi materijal koji se koristi za sagorijevanje u pokretnom izvoru zagađenja i postrojenju za sagorijevanje, osim komunalnog i opasnog otpada;
- **„gornja granica ocjenjivanja“** znači propisani nivo kvaliteta zraka (zagađenost) ispod kojeg se ocjenjivanje može vršiti kombinacijom mjerenja i metoda procjene na osnovu standardizovanih matematičkih modela i/ili drugih mjerodavnih metoda procjene;
- **„granica tolerancije“**-znači postotak dozvoljenog prekoračenja granične vrijednosti pod propisanim uslovima;
- **"granična vrijednost emisije"** znači koncentraciju i/ili količinu zagađujućih supstanci u emisijama iz nekog izvora u toku određenog perioda koje ne smiju biti prekoračene;
- **"granična vrijednost kvaliteta zraka"** znači nivo određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini, koji se treba dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen;
- **„gradske pozadinske lokacije“** znači mjesta u gradskim područjima na kojima su nivoi reprezentativni za izloženost opšteg gradskog stanovništva.
- **„indikativna mjerenja“** jesu mjerenja za koje se postavljaju manje strogi zahtjevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtijevaju za fiksna merenja;
- **"izvor zagađivanja"** znači bilo koje porijeklo ispuštanja zagađujućih materija u zrak, uključujući stacionarne izvore iz industrije i domaćinstava, kao i pokretne izvore kao što su motorna vozila i tačkaste i difuzne izvore;
- **„javnost“** jesu jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupe;
- **„kritični nivo“** jeste nivo zagađujuće materije zasnovan na naučnim saznanjima, iznad koga se može pojaviti direktan štetan efekat na neke receptore kao što su drveće, druge biljke ili prirodni ekosistemi ali ne na ljude;
- **"kvalitet zraka"** znači koncentraciju zagađujuće materije u zraku ili njeno taloženje na površinu u toku određenog perioda;
- **"manja promjena"** znači promjenu u radu postrojenja koja ne bi prouzrokovala porast emisija zagađujućih materija;

- „**monitoring kvaliteta zraka**“ znači sistemsko mjerenje ili procijenjivanje kvaliteta zraka prema prostornom i vremenskom rasporedu;
- „**nenamjerno ispušteni postojeće organske zagađujuće materije**“ jesu materije koje su perzistentne, bioakumulativne i toksične, koje se emituju iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađivanja, kao na primer polihlorovani dibenzofurani i polihlorovani dibenzodioksini, policiklični aromatični ugljovodonici, heksahlorbenzen i polihlorovani bifenili;
- „**neprijatan miris**“ znači osobina za koju se ljudskim čulom mirisa opaža da izaziva negativan fiziološki uticaj;
- „**nivo zagađujuće materije**“ jeste koncentracija zagađujuće materije u zraku ili njeno taloženje na površini u određenom vremenskom periodu;
- „**ocjenjivanje**“ mjerodavna metoda koja se koristi za mjerenje, izračunavanje, predviđanje ili procijenu kvaliteta zraka (nivoa zagađujuće materije u zraku);
- „**operator**“ jeste svako privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje u skladu sa propisima upravlja postrojenjem, kontroliše ga ili je ovlašćen za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja;
- „**osnovne ruralne lokacije**“ jesu mjerna mjesta udaljena od značajnih izvora zagađenja zraka koja se koriste za obezbjeđivanje podataka o osnovnim koncentracijama zagađujućih materija na mjestima koja nisu direktno izložena zagađenju zraka;
- „**osnovne urbane lokacije**“ jesu mjerna mjesta u urbanim područjima na kojima su nivoi izloženosti zagađujućoj materiji opšte gradske populacije reprezentativni;
- „**planovi za kvalitet zraka**“ označavaju planove u kojima su utvrđene mjere za dostizanje graničnih i ciljnih vrijednosti;
- „**područje ili zona**“ je jedan od razgraničenih dijelova teritorije Federacije BiH od ostalih takvih dijelova koji predstavlja funkcionalnu cjelinu, s obzirom na praćenje, zaštitu i poboljšanje kvaliteta zraka, te upravljanje kvalitetom zraka;
- „**pokretni izvor zagađivanja**“ je motor sa unutrašnjim sagorevanjem ugrađen u transportno sredstvo ili radne mašine;
- „**postrojenje**“ znači bilo koji objekat koji se koristi za industrijske ili javne komunalne svrhe koji može da izazove zagađivanje zraka;
- „**prag upozorenja**“ znači nivo iznad koga postoji rizik po ljudsko zdravlje usljed kratkog izlaganja za izuzetno osjetljive dijelove stanovništva i o kome je potrebno dati najnovije informacije;
- „**prag uzbune**“ znači nivo iznad kojeg postoji rizik po ljudsko zdravlje prilikom kratkog izlaganja i na kojem će biti preduzeti direktni koraci;
- „**preduzetnik**“ je lice koje obavlja samostalnu poslovnu djelatnost-obrt;
- „**prekursori ozona**“ jesu materije koje doprinose formiranju prizemnog ozona;
- „**prizemni ozon**“ je ozon koji se nalazi u najnižim slojevima troposfere;
- „**registar emisija**“ znači skup podataka o vrsti, količini, načinu, prostornom razmještaju, mjestu ispuštanja i unošenja zagađujućih materija u zrak;
- „**stacionarni izvor zagađivanja**“ je stacionarna tehnička jedinica, uključujući i postrojenje za sagorevanje, u kojoj se izvodi jedna ili više aktivnosti koje mogu dovesti do zagađenja zraka, kao i svaka druga aktivnost kod koje postoji tehnička povezanost sa aktivnostima koje se izvode na tom mestu i koje mogu proizvesti emisije i zagađenje;
- „**supstance koje oštećuju ozonski omotač**“ jesu supstance koje imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača veći od nule, i to: hlorofluorougljenici, drugi potpuno halogenovani hlorofluorougljenici, haloni, ugljen tetrahlorid, 1,1,1-trihloroetan (metil hloroform), metil bromid, bromofluorouglijovodonici, hlorofluorouglijovodonici i bromohlorometan, bilo da su same ili u mješavini, nove, sakupljene, obnovljene ili obrađene, koje se kontrolišu u skladu sa Montrealskim protokolom o supstancama koje oštećuju ozonski omotač;
- „**tolerantna vrijednost**“, jeste granična vrijednost uvećana za granicu tolerancije;

- „**zagađenja iz prirodnih izvora**“ su emisije zagađujućih materija koje nisu direktno ili indirektno izazvane aktivnostima ljudi, uključujući prirodne događaje kao što su seizmičke aktivnosti, geotermalne aktivnosti, požari, jaki vjetrovi i morski talasi, atmosferska resuspenzija ili prenos prirodnih čestica iz sušnih područja, kao i alergenog polena;
- „**zagađivanje zraka**“ znači direktno ili indirektno unošenje supstanci u zrak od čovjeka što rezultira takvim štetnim uticajima koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima, ekosistemima i materijalnim dobrima;
- „**zagađujuća materija**“ je svaka materija prisutna u zraku koja može nepovoljno uticati na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini;
- „**zainteresovana javnost**“ je javnost na koju rad postrojenja i obavljanje aktivnosti utiče ili je vjerovatno da će uticati, uključujući nevladine organizacije koje se bave zaštitom životne sredine i koje su evidentirane kod nadležnog organa;
- „**zamjenske supstance**“ su fluorovani gasovi sa efektom staklene baste I pod tim se podrazumijevaju fluorougljovodonici, perfluorougljenici i sumpor heksafluorid, a potencijal oštećenja ozonskog omotača im je jednak nuli;
- „**zahtijevani nivo izloženosti**“ znači nivo određen na osnovu pokazatelja prosječne izloženosti, s ciljem smanjenja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje, koju treba postići u zadanom razdoblju;
- „**zrak**“ znači zrak u troposferi koji ne uključuje zrak u zatvorenom prostoru.

Član 4. (Nadležnosti)

- (1) Nadležnost po ovom zakonu imaju u okviru svojih ovlaštenja nadležni organi države, Federacije BiH, kantoni, jedinice lokalne samouprave (opštine, gradovi), privredni subjekti i druga pravna i fizička lica.
- (2) Obaveze u svrhu prevencije, zaštite, poboljšanja kvaliteta zraka i klimatskih promjena imaju federalna i kantonalna ministarstva nadležna za oblast okoliša, prostornog uređenja i građenja, saobraćaja, energetike, rudarstva i industrije, poljoprivrede, privrede, zdravlja, svako u okviru svoje nadležnosti.
- (3) Obaveze iz stava 2 ovog člana imaju i službe jedinica lokalne samouprave (opštine) nadležne za pitanja urbanizma i građenja, privrede, komunalnih poslova u okviru svoje nadležnosti.
- (4) Privredni subjekti i druga pravna i fizička lica koji u obavljanju djelatnosti utiču ili mogu uticati na kvalitet zraka dužni su da obezbijede tehničke mjere za sprečavanje ili smanjivanje emisije u zrak, planiraju troškove zaštite zraka u okviru investicionih i proizvodnih troškova, prate uticaj svoje djelatnosti na kvalitet zraka, obezbijede mjere zaštite u skladu sa ovim Zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast zaštite okoliša.
- (5) Praćenje kvaliteta zraka i praćenje emisije zagađujućih materija u zrak obavljaju nadležni organi uprave i pravna lica koja imaju dozvolu za obavljanje ove djelatnosti.
- (6) Poslove zaštite kvaliteta zraka po pitanju obaveza definiranih međunarodnim ugovorima i sporazumima osigurava Federalno ministarstvo okoliša i turizma (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo) u saradnji sa Ministarstvom vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE II- KVALITET ZRAKA

Član 5. (Zagađujuće materije i standardi kvaliteta zraka)

- (1) Vrste zagađujućih materija i standardi kvaliteta zraka za svaku vrstu zagađujuće materije u zraku utvrđuju se pravilnikom kojeg donosi Federalno ministarstvo.
- (2) Propisom iz stava (1) ovog člana, u ovisnosti od osobina zagađujuće materije, utvrđuju se: gornje granice ocjenjivanja, donje granice ocjenjivanja, granične vrijednosti, granice tolerancije, ciljne vrijednosti, dugoročni ciljevi, kritični nivoi, rokovi za dostizanje graničnih i ciljnih vrijednosti kvaliteta zraka, kao i pragovi upozorenja i uzbune, ciljna vrijednost smanjenja izloženosti na nacionalnom nivou, te potrebne mjere zaštite zdravlja ljudi koje se pri njihovoj pojavi moraju poduzeti.
- (3) U ovisnosti od nivoa i prirode zagađivanja zraka, kanton može propisati dodatne, kao i strožije standarde kvaliteta zraka od standarda utvrđenih propisom iz stava (1) ovog člana.
- (4) Granične i/ili ciljne vrijednosti nivoa zagađujućih materija u zraku propisane u skladu sa ovim članom ne smiju biti prekoračene kada se jednom postignu.

Član 6. (Zone i aglomeracije)

- (1) Radi kontrole, održavanja stanja i/ili unaprijeđenja kvaliteta zraka teritorija Federacije BiH se, na osnovu ocjene kvaliteta zraka u ovisnosti od utvrđene gornje i donje granice ocjenjivanja, razgraničava na zone i aglomeracije kvaliteta zraka.
- (2) Razgraničavanje teritorije Federacije BiH na zone i aglomeracije utvrđuje se uredbom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije BiH) na prijedlog Federalnog ministarstva u saradnji sa Federalnim hidrometeorološkim zavodom.
- (3) Utvrđene zone i aglomeracije iz stava (2) ovog člana se preispituju najmanje jednom u pet godina u skladu sa podacima o utvrđivanju prekoračenja donje i gornje granice ocjenjivanja za sumpor dioksid, azot-oksidi i azotne okside, suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, benzo(a)piren, kadmijum, arsen i nikel, kao i sa podacima o utvrđivanju prekoračenja dugoročnih ciljeva za ozon.
- (4) U slučaju značajnih promjena u aktivnostima koje utiču na kvalitet zraka, zone i aglomeracije se preispituju u kraćem periodu od propisanog stavom (3) ovog člana.

Član 7. (Ocjena kvaliteta zraka)

- (1) U Federaciji BiH se ocjenjuje kvalitet zraka s obzirom na nivo zagađujućih materija u zavisnosti od donje i gornje granice ocjenjivanja, i to:
  - a) u svim zonama i aglomeracijama u kojima nivo zagađujućih materija prelazi gornju granicu ocjenjivanja za te zagađujuće materije, a za ocjenjivanje kvaliteta zraka koriste

- se podaci dobijeni fiksnim mjerenjima koji se mogu dopunjavati podacima dobijenim, tehnikama modeliranja i/ili indikativnim mjerenjima,
- b) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod gornje granice ocjenjivanja ustanovljene za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta zraka može se koristiti kombinacija fiksnih mjerenja i tehnika, modeliranja i/ili indikativnih mjerenja i
  - c) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod donje granice ocjenjivanja ustanovljene mjerenjima za te zagađujuće materije, za ocjenjivanje kvaliteta zraka koriste se tehnike modeliranja i/ili tehnike procjenjivanja.
- (2) Izuzetno od stava (1) tačka c) ovog člana, mjerenja se vrše i na osnovim ruralnim lokacijama, udaljenim od značajnih izvora zagađenja zraka, u cilju obezbjeđenja minimalnih informacija o nivou zagađujućih materija.
- (3) Ocjenjivanje kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka obavezno je za sumpor dioksid, azot dioksid i azotne okside, suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, benzo(a)piren, ozon, kadmijum, arsen i nikel, a i za druge zagađujuće materije u cilju usklađivanja sa relevantnim međunarodnim propisima.

Član 8. (Kategorije kvaliteta zraka)

- (1) Prema nivou zagađenosti, polazeći od propisanih graničnih i tolerantnih vrijednosti, a na osnovu rezultata mjerenja, utvrđuju se sljedeće kategorije kvaliteta zraka:
- a) prva kategorija – neznatno zagađen zrak gdje nisu prekoračene granične vrijednosti nivoa ni za jednu zagađujuću materiju,
  - b) druga kategorija – umjereno zagađen zrak gdje su prekoračene granične vrijednosti nivoa za jednu ili više zagađujućih materija, ali nisu prekoračene tolerantne vrijednosti nijedne zagađujuće materije i
  - c) treća kategorija – prekomjerno zagađen zrak gdje su prekoračene tolerantne vrijednosti za jednu ili više zagađujućih materija.
- (2) Ako za neku zagađujuću materiju nije propisana granica tolerancije, njena granična vrijednost uzima se kao tolerantna vrijednost.
- (3) Kategorije kvaliteta zraka utvrđuju se jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.
- (4) Listu kategorija kvaliteta zraka po zonama i aglomeracijama na teritoriji Federacije BiH donosi Federalno ministarstvo i objavljuje ih u Službeni novinama Federacije BiH, kao i na web-stranici Vlade Federacije BiH i Federalnog ministarstva.

Član 9. (Zaštita i unapređenje kvaliteta zraka)

- (1) U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet zraka prve kategorije sprovode se preventivne mjere radi sprečavanja zagađivanja zraka preko graničnih vrijednosti.

- (2) U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet zraka druge kategorije sprovode se mjere za smanjenje zagađivanja zraka radi dostizanja graničnih vrijednosti, kao i smanjenja do ispod graničnih vrijednosti.
- (3) U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet zraka treće kategorije sprovode se mjere za smanjenje zagađivanja zraka radi kratkoročnog postizanja tolerantnih vrijednosti i dugoročnog obezbjeđivanja graničnih vrijednosti.
- (4) Mjere iz st.(1),(2) i (3) ovog člana donose institucije iz člana 4. ovog zakona, kroz plansku i stratešku dokumentaciju, svako iz svoje nadležnosti.

Član 10. (Obavještanje javnosti)

U slučaju da se prekorači koncentracija zagađujućih materija o kojoj se izvještava javnost ili koncentracija pojedine zagađujuće materije opasne po zdravlje ljudi, nadležni kantonalni organi i institucije vrše obavještanje javnost putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta i/ili na drugi pogodan način.

Član 11. (Zagađivanja iz prirodnih izvora)

- (1) Federalno ministarstvo jednom godišnje donosi Listu zona i aglomeracija u kojima su ustanovljena prekoračenja graničnih vrijednosti kvaliteta zraka koja potiču iz prirodnih izvora.
- (2) Lista zona i aglomeracija iz stava (1) ovog člana donosi se na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati prirodnim izvorima.
- (3) Federalno ministarstvo propisuje način vođenja evidencije o podacima iz stava (2) ovog člana.
- (4) Ukoliko se prekoračenja graničnih vrijednosti mogu pripisati prirodnim izvorima, takva prekoračenja ne smatraju se prekoračenjima u smislu ovog zakona.

Član 12. (Proizvodnja toplote i emisije iz kućnih ložišta)

- (1) Emisija iz kućnih ložišta i kvaliteta goriva za ovu namjenu, reguliše se u skladu sa standardima usvojenim od strane Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (BAS), a u zavisnosti od namjene i kapaciteta.
- (2) Standardi po kojima se koriste i instaliraju peći za kućna ložišta su:
  - a) Peći koje se nalaze u prostorijama koje se griju:
    - BAS EN 14785 - Grijalice za zagrijavanje prostora na čvrsto gorivo – Zahtjevi i metode ispitivanja (kamini za grijanje na pelet snage do 50kW)
    - BAS EN 12815 Peći na čvrsto gorivo – Zahtjevi i metode ispitivanja (peći ručno loženje, primarna namjena kuhanje, sekundarna grijanje)
  - b) Kotlovi koji se nalaze u zasebnim kotlovnica:
    - BAS EN 303-5 - Toplovodni kotlovi – Dio 5: Toplovodni kotlovi za čvrsta goriva, ručno i automatski punjeni, nazivne toplotne snage do 500 kW -

Terminologija, posebni zahtjevi, ispitivanje i označavanje (kotao koji se montira u kotlovnici)

- (3) Goriva koja se koriste u ovoj vrsti ložišta moraju da imaju sljedeće karakteristike:
  - a) pelet koji se stavlja u promet i/ili upotrebu na području Federacije BiH mora da ima minimalno klasu kvaliteta A2, ili klasu ekvivalentnu klasi A2.
  - b) ugalj koji se stavlja u promet i/ili upotrebu na području Federacije BiH mora da ima ukupni sadržaj gorivog sumpora ispod 1% i toplotnu moć nižu od 12000 kJ/kg
  - c) ogrjevno drvo koje se stavlja u promet i/ili upotrebu mora da ima manje od 25% vlage.
- (4) Ukoliko postoji sumnja u korištenje neadekvatnih goriva i/ili otpada za proizvodnju toplote, nadležni kantonalni inspektor ima pravo provjeriti gorivo koje se u trenutku inspeksijskog nadzora koristi u kućnom ložištu.
- (5) Sumnju iz stava (4) u korištenje neadekvatnog goriva i/ili otpada u kućnom ložištu utvrđuje nadležni kantonalni inspektor vizuelno i organoleptički, nakon dolaska na lokaciju, a na osnovu boje i mirisa dimnih gasova.
- (6) Inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi st. (2) i (3) ovog člana vrši nadležna tržišna inspekcija.
- (7) Inspeksijski nadzor nad provođenjem odredbi stava (4) vrši nadležna kantonalna okolišna inspekcija.
- (8) Ostala goriva čiji kvalitet nije definiran ovim zakonom, moraju biti u skladu sa tipskim odobrenjem proizvođača peći, kamina, ili kotla za koje se gorivo koristi.

Član 13. (Monitoring kvaliteta zraka)

- (1) U cilju efikasnog upravljanja kvalitetom zraka uspostavlja se jedinstveni funkcionalni sistem praćenja i kontrole nivoa zagađenosti zraka i održavanja baze podataka o kvalitetu zraka (u daljem tekstu: Monitoring kvaliteta zraka).
- (2) Nadležni organi Federacije BiH i kantona u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom, uspostavljaju monitoring kvaliteta zraka.
- (3) Jedinice lokalne samouprave (opštine) mogu u saglasnosti sa kantonima uspostaviti monitoring kvaliteta zraka na svojoj teritoriji u okviru kantonalne mreže.
- (4) Monitoring kvaliteta zraka može vršiti i operator industrijskih i energetske postrojenja.
- (5) Federalno ministarstvo donosi propis kojim utvrđuje uslove za monitoring kvaliteta zraka na teritoriji Federacije BiH.
- (6) Propisom iz stava (3) ovog člana obavezno se utvrđuju:
  - a) kriterijumi za određivanje minimalnog broja mjernih mjesta i lokacije za uzimanje uzoraka u slučaju fiksnih mjerenja i u slučaju da su fiksna mjerenja dopunjena indikativnim mjerenjima ili postupcima modeliranja;
  - b) metodologija mjerenja i ocjenjivanja kvaliteta zraka (referentne metode mjerenja i kriteriji za ocjenjivanje koncentracija);
  - c) zahtjevi u pogledu podataka koji se koriste za ocjenjivanje kvaliteta zraka;
  - d) način obezbjeđenja kvaliteta podataka za ocjenjivanje kvaliteta zraka /prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025);

- e) obim i sadržaj informacija o ocjenjivanju kvaliteta zraka;
- (7) Način umrežavanja stanica u okviru monitoringa kvaliteta zraka propisan je čl. 14.do 16. ovog Zakona.

Član 14. (Mreža kvaliteta zraka)

- (1) Sistemom monitoringa kvaliteta zraka uspostavlja se federalna, kantonalna, opštinska mreža mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za fiksna mjerenja.
- (2) Praćenje kvaliteta zraka može se obavljati i namjenski indikativnim mjerenjima, na osnovu akta nadležnog organa za poslove zaštite okoliša kada je potrebno utvrditi stepen zagađenosti zraka na određenom prostoru koji nije obuhvaćen mrežom monitoringa kvaliteta zraka.

Član 15. (Federalna mreža kvaliteta zraka)

- (1) Za praćenje kvaliteta zraka na nivou Federacije BiH uspostavlja se federalna mreža mjernih stanica i/ili mjernih mjesta (u daljem tekstu: Federalna mreža).
- (2) Federalna mreža sastavni je dio praćenja kvaliteta okoliša i finansira se iz sredstava Budžeta Federacije BiH i namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.
- (3) Federalnu mrežu čine mjerne stanice i/ili mjerna mjesta za mjerenje:
- a) regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u zraku i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza,
  - b) kvaliteta zraka u naseljima, industrijskim i nenaseljenim područjima,
  - c) kvaliteta zraka u zaštićenim prirodnim dobrima i zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara,
  - d) kvaliteta zraka u područjima pod uticajem određenih izvora zagađivanja, uključujući pokretne izvore i
  - e) alergenog polena.
- (4) Federalna mreža se uspostavlja u skladu sa propisom kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja.
- (5) U slučaju regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u zraku i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza može se uspostaviti jedna ili više zajedničkih mjernih stanica, koje obuhvataju susjedne zone u našoj i susjednim državama, da bi se dobila neophodna prostorna rezolucija.
- (6) Propis kontrole kvaliteta zraka is iz stava (4) ovog člana donosi Vlada Federacije BiH, na prijedlog Federalnog ministarstva.

Član 16. (Nadležnost nad Federalnom mrežom)

- (1) Praćenje kvaliteta zraka u Federalnoj mreži vrši Federalni hidrometeorološki zavod u skladu sa svojim ovlaštenjima.
- (2) Federalni hidrometeorološki zavod je nadležan za koordinaciju aktivnosti Federalne mreže i saraduje sa drugim organima uprave koji učestvuju u praćenju kvaliteta zraka, posebno sa

organima nadležnim za zaštitu zdravlja ljudi, zaštitu prirode, praćenje meteoroloških uslova i drugo, kao i sa organima jedinica lokalne samouprave.

(3) Inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi ovog člana vrši Federalna inspekcija zaštite okoliša

Član 17. (Kantonalna mreža)

- (1) Kanton na svojoj teritoriji uspostavlja kantonalnu mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka.
- (2) Kantonalnu mrežu čine dopunske mjerne stanice i/ili mjerna mjesta koje nadležni organ kantona određuje na osnovu mjerenja ili postupaka procjene za zone i aglomeracije za koje nema podataka o nivou zagađujućih materija, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.
- (3) Monitoring kvaliteta zraka u kantonalnoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen sa propisom iz člana 15. ovog zakona.
- (4) Nadležni organ kantona donosi propis, uz prethodnu saglasnost Federalnog ministarstva, o kontroli kvaliteta zraka na području kantona, kojim se određuje broj i raspored mjernih stanica i/ili mjernih mjesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost mjerenja.
- (5) Kantonalna mreža se finasira iz budžeta kantona.

Član 18. (Opštinska mreža)

- (1) Opština na svojoj teritoriji može uspostaviti opštinsku mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka.
- (2) Monitoring kvaliteta zraka u opštinskoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen sa propisom iz člana 15. ovog zakona.
- (3) Opštinska mreža se finansira iz budžeta opštine.

Član 19.

- (1) Sredstva za realizaciju programa kontrole kvaliteta zraka u kantonalnoj i opštinskoj mreži obezbjeđuju se iz budžeta kantona i opštine i iz sredstava transferiranih prema kantonima ostvarenih radom Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH.
- (2) Nadležni organ kantona obavlja koordinaciju svih aktivnosti kantonalne i opštinske mreže.
- (3) Nadležni organ kantona i opštine obavlja poslove praćenja kvaliteta zraka direktno ili preko ovlaštenog pravnog lica.
- (4) Nadležni organ kantona i opštine može da ovlasti pravno lice koje prati rad automatskih stanica, prikuplja i obrađuje podatke dobijene kontrolom kvaliteta zraka u kantonalnoj i opštinskoj mreži pod uslovima koji su propisani aktom iz člana 57. ovog zakona.
- (5) Nadležni organ kantona i opštine dužan je da podatke o rezultatima monitoringa kvaliteta zraka javno objavi i dostavi Federalnom hidrometeorološkom zavodu.

Član 20.
(Mjerenja posebne namjene)

- (1) U slučaju da postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenosti zraka koje može narušiti zdravlje ljudi i/ili okoliš, moraju se obaviti namjenska mjerenja nivoa zagađujućih materija.
- (2) Federalno ministarstvo, odnosno nadležni kantonalni organ ili organ jedinice lokalne samouprave (opštine) utvrđuje opravdanost osnovane sumnje iz stava (1) ovog člana i donosi odluku o mjerenjima posebne namjene koja sadrži način i rokove mjerenja, kao i vrstu zagađujućih materija koje je potrebno mjeriti.
- (3) Mjerenja posebne namjene Federalno ministarstvo, odnosno nadležni kantonalni organ ili organ jedinice lokalne samouprave (opštine) obavlja preko nadležnih organa ili ovlaštenog pravnog lica.

Član 21.
(Dostava podataka o kvaliteti zraka)

- (1) Nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (opštine) i ovlaštena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu zraka dobijene kontrolom kvaliteta zraka iz kantonalne i lokalne mreže, kao i rezultate mjerenja posebne namjene, dostavljaju Federalnom hidrometeorološkom zavodu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu.
- (2) Federalni hidrometeorološki zavod, nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (opštine) i ovlaštena pravna lica dužni su da podatke iz stava (1) ovog člana učine dostupnim javnosti i objave u sredstvima javnog informisanja, elektronskim medijima, kao i na svojim web-stranicama.
- (3) Podaci iz stava (1) ovog člana koriste se za ocjenjivanje kvaliteta zraka, kao i za izradu izvještaja o stanju kvaliteta zraka Federacije BiH i sastavni su dio informacionog sistema o kvalitetu zraka.

POGLAVLJE III - PLANIRANJE KVALITETA ZRAKA

Član 22.
(Strategije, planovi, programi)

- (1) Instrumenti politike i planiranja zaštite zraka su:
  - a) Strategija zaštite zraka kao dio Federalne strategije zaštite okoliša,
  - b) Planovi kvaliteta zraka,
  - c) Kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi,
  - d) Državni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih državnih emisija zagađujućih materija i
  - e) Planovi operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja.
- (2) Strategija zaštite zraka, planovi kvaliteta zraka i kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi donose se u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu.
- (3) Državni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih emisija zagađujućih materija, i to: sumpor-dioksida (SO₂), azotnih oksida (NO_x), isparljivih organskih jedinjenja i amonijaka (NH₃), donosi se u cilju usaglašavanja ukupnih emisija u Bosni i Hercegovini sa

utvrđenim godišnjim maksimalnim emisijama zagađujućih materija definiranim po međunarodnom ugovoru.

- (4) Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja donosi operater u cilju preduzimanja mjera za smanjenje zagađenosti zraka, primjene određenih tehničko-tehnoloških rješenja i planiranja troškova smanjenja emisija.

Član 23.

- (1) Kod izrade dokumenata prostornog uređenja i drugih urbanističkih planova mora se voditi računa o zaštiti i osiguranju kvalitetu zraka. Nijedan plan ne može biti donesen ukoliko nije usklađen sa utvrđenom strategijom zaštite zraka.
- (2) Kantonalno ministarstvo nadležno za oblast okoliša izrađuju listu područja na kojima se ne može locirati nijedan nov tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada.
- (3) U područjima iz stava (2) ovog člana se ne može vršiti ni značajnije proširenje postojećih djelatnosti.
- (4) Kod izrade dokumenata prostornog uređenja i drugih urbanističkih planova, pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja.
- (5) Lokacija, veličina i karakteristike ventilacionih koridora određuju se meteorološkom studijom.

Član 24.

- (1) Strategija zaštite zraka je dokument na osnovu kojeg se donose planovi kvaliteta zraka, kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi i programi za smanjenje emisija zagađujućih materija u zrak koji moraju biti usaglašeni sa njom.
- (2) Strategija se usklađuje sa drugim opštim i sektorskim planovima i politikama.
- (3) Parlament Federacije BiH donosi Strategiju zaštite zraka, kao sastavni dio Federalne strategije zaštite okoliša, na period od najmanje 7 (sedam) godina.

Član 25.

- (1) Strategija je dokument kojim se obezbjeđuju uslovi za uspostavljanje institucionalnog sistema na osnovu kojeg se preduzimaju mjere za izbjegavanje, sprečavanje ili smanjenje zagađenja zraka i štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini. Pored mjera za očuvanje kvaliteta zraka, ova strategija obuhvata i problematiku klimatskih promjena.
- (2) Strategija obavezno sadrži:
  - a) opšte informacije (podatke o lokacijama, klimatske i topografske podatke, broj stanovnika, mjerne stanice i/ili mjerna mjesta),
  - b) ključne elemente za procjenu trenutnog stanja kvaliteta zraka,
  - c) ciljeve koji treba da se postignu,
  - d) aktivnosti koje je potrebno preduzeti radi postizanja zadatih ciljeva,
  - e) dugoročne i kratkoročne mjere za sprečavanje, ublažavanje i kontrolu zagađivanja zraka,

- f) vremenski okvir u kojem će se prenijeti zahtjevi kvaliteta zraka koji se primjenjuju u Evropskoj uniji,
- g) vremenski okvir za postizanje zadatih ciljeva koji se tiču kvaliteta zraka,
- h) zahtjeve za integrisanjem ciljeva i mjera zaštite kvaliteta zraka u druge sektorske politike,
- i) istraživanja koja je neophodno sprovesti u cilju realizacije strategije i postizanja zadatih ciljeva,
- j) način izvještavanja o realizaciji strategije,
- k) postupke evaluacije izvještaja,
- l) razloge za preispitivanje i korigovanje strateških opredjeljenja i
- m) prikaz izvora i načina korištenja sredstava i drugih resursa neophodnih za realizaciju strateških ciljeva.

Član 26.

- (1) Realizacija Strategije ostvaruje se donošenjem akcionog plana zaštite zraka i ublažavanja klimatskih promjena koji donosi Vlada Federacije BiH.
- (2) Akcioni plan iz stava (1) sadrži:
  - a) konkretne mjere koje se preduzimaju radi realizacije ciljeva strategije,
  - b) rokove za realizaciju ciljeva strategije i
  - c) nosioce aktivnosti.
- (3) Nosioc izrade plana iz stava (1) ovog člana je Federalno ministarstvo.

Član 27.

- (1) Vlada Federacije BiH podnosi izvještaj o realizaciji strategije Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine svake tri godine.
- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana Vlada Federacije BiH stavlja na uvid javnosti u skladu sa odredbama ovog zakona, a mišljenje javnosti uzima se u obzir prilikom donošenja odluke o preispitivanju i korigovanju strateških opredjeljenja.

Član 28.

- (1) Nadležni organ kantona donosi Plan kvaliteta zraka u zonama i aglomeracijama u kojima je zrak treće kategorije, odnosno kada zagađenost zraka prevazilazi efekte mjera koje se preduzimaju, odnosno kada je ugrožen kapacitet okoliša ili postoji stalno zagađenje zraka na određenom prostoru, sa ciljem da se postignu odgovarajuće granične vrijednosti ili ciljne vrijednosti utvrđene aktom iz člana 5. ovog zakona.
- (2) Plan iz stava (1) ovog člana donosi se na osnovu ocjene stanja kvaliteta zraka i obuhvata sve glavne zagađujuće materije i glavne izvore zagađivanja zraka koji su doveli do zagađenosti.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, nadležni organ kantona ne donosi Plan kvaliteta zraka u slučaju prekoračenja iz člana 11. ovog zakona, osim u slučaju da se prekoračenja mogu pripisati i drugim izvorima suspendovanih čestica PM₁₀.
- (4) Federalno ministarstvo daje mišljenje na planove kvaliteta zraka iz stava (1) ovog člana.

Član 29.

- (1) Planovi kvaliteta zraka sadrže:
  - a) podatke o lokaciji (području) povećanog zagađenja,
  - b) osnovne informacije o zoni i aglomeraciji,
  - c) podatke o vrsti i stepenu zagađenja,
  - d) podatke o izvoru zagađenja,
  - e) analizu situacije i faktora koji su uticali na pojavu prekoračenja,
  - f) detalje o mjerama ili projektima poboljšanja koji su postojali prije stupanja na snagu ovog zakona,
  - g) detalje o mjerama ili projektima koji su primijenjeni sa ciljem smanjenja zagađenja nakon stupanja na snagu ovog zakona,
  - h) detalje o mjerama ili projektima koji se planiraju u dugoročnom periodu,
  - i) organe nadležne za razvoj i sprovođenje plana i
  - j) listu dokumenata, publikacija i slično, kojima se potkrepljuju podaci navedeni u planu,
  - k) ograničenja u pogledu korištenja goriva.
- (2) Planovi kvaliteta zraka mogu da sadrže i mjere propisane kratkoročnim akcionim planovima iz člana 30. ovog zakona.
- (3) U slučaju prekoračenja onih graničnih vrijednosti za koje je rok za postizanje već istekao, planovima kvaliteta zraka utvrđuju se odgovarajuće mjere kako bi se skratio period prekoračenja.
- (4) Planovima kvaliteta zraka mogu se utvrditi specifične mjere namijenjene zaštiti osjetljivih grupa stanovništva, posebno djece.

Član 30.

- (1) Nadležni organ kantona donosi kratkoročni akcioni plan/interventni plan u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji u slučaju da:
  - a) postoji opasnost da nivoi zagađujućih materija u zraku prekorače jednu ili više koncentracija opasnih po zdravlje ljudi utvrđenih propisom iz člana 18. stav (2) ovog zakona,
  - b) postoji opasnost da se prekorači koncentracija prizemnog ozona opasna po zdravlje ljudi, ako nadležni organ procijeni, uzimajući u obzir geografske, meteorološke i ekonomske uslove, da postoji značajan potencijal da se smanji rizik, trajanje i ozbiljnost takvog prekoračenja
  - c) mjere iz akcionih /interventnih planova kontrolišu nadležne inspekcije i drugi organi u skladu sa kantonalnim propisom.
- (2) Kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi mogu se, radi zaštite zdravlja ljudi i/ili okoliša po potrebi, donijeti i u slučaju da postoji opasnost od prekoračenja jedne ili više graničnih ili ciljnih vrijednosti za pojedine zagađujuće materije koje su utvrđene aktom iz člana 5. ovog zakona.
- (3) Federalno ministarstvo daje mišljenje na kratkoročne akcione planove iz stava (1) ovog člana.

Član 31.

- (1) Kratkoročni akcioni planovi iz člana 30. ovog zakona sadrže obavezno mjere koje se kratkoročno preduzimaju u cilju smanjenja rizika ili trajanja takvog prekoračenja.

- (2) Kratkoročnim akcionim planom iz stava (1) ovog člana mogu se, u zavisnosti od svakog pojedinačnog slučaja, poduzeti djelotvorne mjere za kontrolu aktivnosti koje doprinose nastanku opasnosti od prekoračenja odgovarajućih graničnih ili ciljnih vrijednosti ili koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i po potrebi privremeno zaustaviti navedene aktivnosti.
- (3) Kratkoročnim akcionim planovima mogu se predvidjeti mjere u vezi sa saobraćajem motornih vozila, u skladu sa posebnim zakonom, radovima na izgradnji, radom industrijskih postrojenja, upotrebom proizvoda koji sadrže zagađujuće materije i grijanjem domaćinstava, kao i specifične aktivnosti namijenjene zaštiti osjetljivih grupa stanovništva, naročito djece.

Član 32.

Kratkoročni akcioni planovi i informacije o načinu na koji će se primjenjivati moraju biti dostupni javnosti i zainteresovanim organizacijama, kao što su organizacije koje se bave zaštitom okoliša, organizacije koje zastupaju interese osjetljivih grupa stanovništva, zdravstvenim organizacijama i udruženjima privrednika.

Član 33.

(Prekogranično zagađivanje zraka)

- (1) Nadležni organ kantona obavještava Federalno ministarstvo odmah ako se bilo koja granična vrijednost, kritični nivo, granica tolerancije, ciljna vrijednost i dugoročni cilj, koncentracija opasna po zdravlje ljudi ili koncentracija o kojoj se izvještava javnost prekorači zbog značajnog prekograničnog prenosa zrakom zagađujućih materija ili njihovih prekursora.
- (2) Federalno ministarstvo u slučaju iz stava (1) ovog člana, po potrebi, preduzima zajedničke aktivnosti sa nadležnim organima na nivou države i sa nadležnim organima na nivou druge države, kao što su priprema zajednički koordiniranog plana kvaliteta zraka i/ili priprema i primjena kratkoročnog akcionog plana za susjedne zone u našoj i susjednim zemljama i razmjena potrebnih informacija.
- (3) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izvještava javnost u zonama ili aglomeracijama u blizini entitetske granice, federalno ministarstvo putem nadležnog organa na nivou države u najkraćem roku o tome obavještava nadležni organ susjedne države.
- (4) Federalno ministarstvo informiše javnost u slučajevima iz st. (1) i (2) ovog člana.

Član 34.

- (1) Plan za smanjenje emisija iz postojećih postrojenja za sagorijevanje je dio Državnog programa definiranog članom 22. stav (3) ovog zakona.
- (2) Plan za smanjenje emisija iz postojećih postrojenja za sagorijevanje obavezno sadrži:
  - a) ciljeve i u odnosu na njih definirane ciljne vrijednosti,
  - b) mjere i rokove za postizanje ciljeva i ciljnih vrijednosti i

c) postupak praćenja realizacije ovog plana.

Član 35.

Federalno ministarstvo učestvuje u aktivnostima na izradi dokumenata definiranih članom 34. ovog Zakona s ciljem implementacije odredbi međunarodnih ugovora na polju zaštite kvaliteta zraka .

Član 36.

(1) Na području gdje je utvrđena treća kategorija kvaliteta zraka, organ nadležan za izdavanje okolinskih dozvola nalaže operateru izvora emisija da izradi plan za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja zraka i određuje rok za izradu tog plana.

(2) Operater je dužan da u roku iz stava (1) ovog člana izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja.

(3) Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađivanja sadrži:

- a) opis posljedica prekomjernog zagađivanja zraka,
- b) zonu u kojoj se nalazi operater,
- c) mjere za postizanje poboljšanja kvaliteta zraka,
- d) opis odabranih tehnoloških i drugih rješenja,
- e) procjenu troškova,
- f) redosljed sprovođenja planiranih aktivnosti,
- g) rok za sprovođenje planiranih aktivnosti,
- h) sredstva za sprovođenje plana i
- i) druge podatke i dokumentaciju.

(4) Saglasnost na plan iz stava (2) ovog člana daje organ koji je naložio izradu tog plana.

POGLAVLJE IV - MJERE ZA POBOLJŠANJE KVALITETA ZRAKA

Član 37.

(Mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka)

(1) Djelotvorna zaštita i poboljšanje kvaliteta zraka osigurava se primjenom načela održivog razvoja, načela cjelokupnog pristupa i primjenom najboljih raspoloživih tehnika, tehničkih rješenja i mjera.

(2) U cilju sprečavanja i smanjenja zagađivanja zraka i poboljšanje kvaliteta zraka poduzimaju se slijedeće mjere:

- a) usklađivanjem prostornih planova sa programima zaštite zraka, odnosno cjelovitim planiranjem;
- b) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz stacionarnih izvora zagađivanja,

- c) primjenom mjera zaštite zraka utvrđenih u procedurama procjene uticaja na okoliš i okolinskoj dozvoli u skladu sa odredbama zakona o zaštiti okoliša;
- d) primjenom mjera utvrđenih u urbanističkoj saglasnosti, odnosno građevinskoj dozvoli koju izdaje nadležni organ kantona ili lokalne samouprave kada izvor emisije nije predmet procjene uticaja na okoliš niti pribavljanja okolinske dozvole;
- e) poticanjem primjene mjera čistije proizvodnje i obnovljivih izvora energije;
- f) poticanjem provođenja mjera energijske efikasnosti;
- g) propisivanje graničnih vrijednosti emisija zagađujućih materija iz pokretnih izvora zagađivanja,
- h) usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije,
- i) propisivanje dozvoljenih količina pojedinih zagađujućih materija u određenim proizvodima (goriva, boje...),
- j) smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte,
- k) postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač i
- l) provedbom mjera iz akcionih planova za poboljšanje kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih planova.

- (3) Mjere zaštite zraka iz stava (2) tačka d) ovog člana utvrđuju se elaboratom zaštite okoliša za područje zaštite zraka kojeg izrađuje ovlaštena pravna osoba za poslove izrade studija uticaja na okoliš u skladu sa zakonom o zaštiti okoliša.

Član 38.

(Granične vrijednosti emisije iz stacionarnih izvora i monitoring emisija)

- (1) Federalni ministar posebnim propisom utvrđuje mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka i poboljšanje kvaliteta zraka koje sadrže:
- a) granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak,
  - b) način, postupak, učestalost i metodologiju mjerenja emisije zagađujućih materija,
  - c) kriterijume za uspostavljanje mjernih mjesta za mjerenje emisije,
  - d) postupak vrednovanja rezultata mjerenja emisije i usklađenost sa propisanim normativima,
  - e) sadržaj izvještaja o izvršenim mjerenjima emisije i bilansu emisije i
  - f) način dostavljanja podataka o emisijama za potrebe informacionog sistema i rokove dostavljanja podataka.

- (2) Aktom iz stava (1) ovog člana, za postojeće izvore zagađivanja zraka, propisat će se dozvoljena prekoračenja graničnih vrijednosti emisije određenih zagađujućih materija i odrediti rok u kome se te vrijednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrijednosti emisije.

Član 39.

Federalno ministarstvo propisuje granične vrijednosti emisije zagađujućih materija iz postojećih postrojenja za sagorjevanje, imajući u vidu: vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vijek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, kao i metode, način mjerenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za izbor mjernih mjesta, način provjere tačnosti mjerenja (kontrolna mjerenja i kalibracija), način obrade rezultata mjerenja, način i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorijevanje.

Član 40.

Velika postrojenja za sagorijevanje koja su obuhvaćena Nacionalnim planom smanjenja emisija zagađujućih materija za Bosnu i Hercegovinu postepeno smanjuju emisije sumpor-dioksida (SO₂), azotnih oksida (NO_x) i čvrstih čestica, u skladu sa Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice i aktima donesenim za njegovo sprovođenje.

Član 41. (Kvalitet tečnih goriva)

- (1) Kvalitet tečnih goriva regulisan je aktom Vijeća Ministara BiH i propisom u nadležnosti Federalnog ministarstva energetike, rudarstva i industrije.
- (2) Na području Federacije BiH, teška ulja kod kojih sadržaj sumpora prelazi 1,00 % mase, ne mogu biti korištena kao goriva za postrojenja za sagorijevanje od 01. januara 2010 godine.
- (3) Dizel-goriva koja se koriste za motorna vozila i brodove ne mogu biti korištena kao goriva od:
  - a) 1. januara 2010. ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,20% njihove mase,
  - b) 1. januara 2015. ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0,10 % njihove mase.
- (4) Ograničenja iz st. 1. do 3.ovog člana u određenim tečnim naftnim derivatima se ne primjenjuju na:
  - a) goriva namjenjena preradi prije finalnog sagorjevanja,
  - b) goriva koja će biti prerađena u rafinerijskoj industriji.
- (5) Goriva za motorna vozila moraju biti u skladu sa standardima kvaliteta koje je objavio Institut za standarde Bosne i Hercegovine.
- (6) Zabranjeno je stavljanje na tržište i promet olovnog benzina.

Član 42. (Emisije isparljivih organskih jedinjenja prilikom skladištenja i distribucije goriva)

- (1) Tehničke standarde zaštite zraka od emisije isparljivih organskih jedinjenja koje nastaju skladištenjem, pretakanjem i distribucijom goriva propisuje federalni ministar u saradnji sa Federalnim ministrom energije rudarstva i industrije .
- (2) Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se tehnički standardi za uređaje za skladištenje i pretakanje goriva na terminalima i benzinskim stanicama, kao i za cisterne koje se koriste za prevoz goriva od jednog terminala do drugog ili od terminala do benzinske stanice i rokovi za njihovo postizanje.

Član 43. (Emisije isparljivih organskih jedinjenja prilikom korištenja rastvarača)

- (1) Pravno lice i operator koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da primenjuje mjere u cilju smanjenja vrijednosti emisije isparljivih organskih jedinjenja ispod propisanih vrijednosti.
- (2) Federalno ministarstvo donosi propis kojim se uređuje:
  - a) postupak za sprečavanje ili smanjivanje direktnih ili indirektnih posljedica emisija isparljivih organskih jedinjenja na okoliš, a posebno emisija u zrak,
  - b) granične vrijednosti emisija isparljivih organskih jedinjenja iz postrojenja i aktivnosti koje koriste organske rastvarače,
  - c) zahtjevi za postrojenja koja ta jedinjenja koriste, kao i
  - d) šeme za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja.
- (3) Šema za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja je propisani alternativni način smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Član 44. (Boje i lakovi)

- (1) U cilju smanjenja isparljivih organskih jedinjenja iz boja i lakova, propisuju se maksimalno dozvoljeni sadržaj pojedinih isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima.
- (2) Maksimalno dozvoljeni sadržaj isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima utvrđuje se propisima kojima se uređuju oblast hemikalija u Federaciji BiH..

Član 45. (Pokretni izvori zagađivanja)

- (1) Pokretni izvori zagađivanja mogu se koristiti i stavljati u promet ako zagađujuće materije u izduvnim gasovima iz tih izvora ne prelaze granične vrijednosti emisije utvrđene tehničkim propisima.
- (2) Emisije iz pokretnih izvora zagađivanja kontrolišu se prilikom redovnog, vanrednog i kontrolnog tehničkog pregleda, u skladu sa odgovarajućim tehničkim propisom i zakonom kojim se uređuje bezbjednost saobraćaja.

Član 46. (Usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije)

- (1) Na nivou Bosne i Hercegovine u skladu sa međunarodnim ugovorima utvrđuju se maksimalne nacionalne emisije za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona, i to za: sumpor-dioksid (SO₂), azotne okside (NO_x), isparljiva organska jedinjenja i amonijak (NH₃), u cilju unapređenja i zaštite okoliša i zdravlja ljudi od štetnog dejstva acidifikacije, eutrofikacije i prizemnog ozona, a radi postizanja dugoročnih ciljeva koji podrazumijevaju održavanje kritičnih nivoa i zaštitu stanovništva.

- (2) Radi praćenja emisija iz stava (1) ovog člana sa područja Federacije BiH, uspostavlja se Inventar emisija i projekcije emisija.
- (3) Federalni hidrometeorološki zavod vodi Inventar emisija i projekcije emisija iz stava (2) ovog člana za područje Federacije BiH.
- (4) Federalni ministar propisuje metodologiju za izradu Inventara emisija i projekcije emisija i način prikupljanja podataka.

Član 47.
(Emisija gasova sa efektom staklene bašte)

- (1) Gasovi sa efektom staklene bašte su: ugljen-dioksid (CO₂), metan (CH₄), azotsuboksid (N₂O), fluorougljovodonici (HFCs), perfluorougljenici (PFCs) i sumporheksafluorid (SF₆).
- (2) Sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka koje utiče na promjenu klime sprovodi se:
  - a) primjenom mjera za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte i
  - b) praćenjem emisija gasova sa efektom staklene bašte iz izvora i praćenjem odstranjenih količina ovih gasova putem ponora.
- (3) Mjere iz stava (2) tačka a) ovog člana realizuju se:
  - a) razvojem i korišćenjem čistijih tehnologija kojima se sprečava ili smanjuje emisija gasova sa efektom staklene bašte,
  - b) podsticanjem korišćenja obnovljivih izvora energije,
  - c) podsticanjem energijske efikasnosti i
  - d) aktivnostima kojima se povećava odstranjivanje gasova sa efektom staklene bašte iz atmosfere.
- (4) Mjere iz stava (2) tačka a) ovog člana mogu se sprovoditi u okviru Mehanizma čistog razvoja i NAMA mehanizama (Nationally Appropriate Mitigation Actions) definiranim Odlukom Vijeća ministara i provedbenim aktima na nivou Federacije BiH.
- (5) U svrhu međunarodnog izvještavanja BiH po osnovu članstva u međunarodnim ugovorima, vode se podaci o emisijama i odstranjenim količinama gasova sa efektom staklene bašte iz stava (2) tačka b) ovog člana što čini Inventar emisije gasova sa efektom staklene bašte.
- (6) Federalni hidrometeorološki zavod vodi Inventar emisije gasova sa efektom staklene bašte sa područja FBiH po osnovu podataka o emisijama i odstranjenim količinama gasova sa efektom staklene bašte iz stava (2) tačka b) ovog člana.
- (7) Ministarstva i drugi federalni organi uprave nadležni za poslove zaštite okoliša, privrede, poljoprivrede, šumarstva, voda, službene statistike, te javna preduzeća iz navedenih oblasti koji prikupljaju ili posjeduju podatke o djelatnostima po sektorima, kojim se ispuštaju ili uklanjaju gasovi sa efektom staklene bašte, potrebni za vođenje Inventara emisije gasova sa efektom staklene bašte, kao i za potrebe izvještavanja iz člana 70. ovog zakona, moraju te podatke dostaviti Federalnom hidrometeorološkom zavodu.

(8) Podaci iz stava (7) ovog člana dostavljaju se bez naknade, do kraja decembra tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

(9) Subjekti iz stava 7) ovog člana dužni su da posebnim aktom imenuju lica koja će obavljati poslove u vezi sa dostavljanjem i provjerom podataka o djelatnostima, kojim se ispuštaju ili uklanjaju gasovi sa efektom staklene bašte.

(10) Ministar propisuje metodologiju vođenja Inventara emisije gasova sa efektom staklene bašte i način prikupljanja podataka.

(11) Podaci iz stava (8) ovog člana su javni.

Član 48.

(Supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance)

- (1) Uslovi i način postepenog smanjivanja potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač u Bosni i Hercegovini i njihovo postepeno isključivanje iz upotrebe, uz definiranje uslova za uvoz, izvoz i stavljanje u promet tih supstanci i proizvoda koji ih koriste, propisani su aktom Vijeća ministara BiH koji uređuje način provođenja međunarodnog ugovora u oblasti zaštite ozonskog omotača.
- (2) Federalno ministarstvo donosi propis kojim utvrđuje postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama, kao i novim kontrolisanim supstancama, postupanje sa proizvodima koji sadrže ili su pomoću tih supstanci proizvedeni, način provjere ispuštanja i kontrole emisija ovih supstanci, postupanje sa tim supstancama nakon prestanka upotrebe proizvoda i opreme koji ih sadrže, način njihovog prikupljanja, obnavljanja, obrade i trajnog odlaganja, način označavanja proizvoda koji sadrži ove supstance i vođenje registra istih, detaljne uslove koje moraju ispuniti pravna lica i preduzetnici koji obavljaju djelatnost ugradnje, održavanja i/ili servisiranja proizvoda i opreme i postupak izdavanja prethodne saglasnosti u proceduri izdavanja dozvole za uvoz/ izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci, te naknade za stavljanje na tržište supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci.

Član 49.

(Rukovanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama)

- (1) Za obavljanje djelatnosti ugradnje, održavanja i/ili servisiranja proizvoda i opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstanci, kontrole ispuštanja i emisije, te obnavljanja ovih supstanci pribavlja se dozvola od strane Federalnog ministarstva.
- (2) Dozvola iz stava (1) ovog člana izdaje se pravnom licu ili preduzetniku koji ispunjava sljedeće uslove:
  - a) da je registrovano je za obavljanje djelatnosti iz stava (1) ovog člana,

- b) da zapošljava najmanje jedno stručno osposobljeno lice na način propisan članom 50. ovog zakona, koje rukuje supstancama koje oštećuju ozonski omotač i/ili zamjenskim supstancama i
  - c) da posjeduje opremu za obavljanje djelatnosti za koje se izdaje dozvola.
- (3) Ministarstvo može zahtijevati i dodatne podatke, informacije ili dokumentaciju za izdavanje dozvole kao potvrda o ispunjavanju uslova iz stava (2) ovog člana.
  - (4) Dozvola se izdaje na period od 5 godina i ista može obuhvatati jednu ili više djelatnosti iz stava (1) ovog člana.
  - (5) Ako pravno lice ili preduzetnik ima jednu ili više organizacionih jedinica (poslovnih jedinica ili izdvojenih poslovnih prostora), dozvola iz stava (1) ovog člana se odnosi i na svaku organizacionu jedinicu za koju se utvrdi da ispunjava uslove iz stava (2) ovog člana.
  - (6) Federalno ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici spisak pravnih lica i preduzetnika kojima je izdata dozvola sa identifikovanim djelatnostima za koje se izdaje dozvola.

Član 50.

- (1) Stručno osposobljavanje vrše javne visokoškolske ustanove koje moraju imati na raspolaganju:
  - a) odgovarajući prostor za izvođenje teorijske nastave,
  - b) tehničku opremu i nastavna sredstva za izvođenje teorijske i praktične nastave i
  - c) kvalifikovane stručne predavače odgovarajuće stručne spreme i obrazovnog stepena potrebnog za izvođenje nastave.
- (2) Stručno osposobljavanje mogu da vrše naučnoistraživački i istraživačko-razvojni instituti, ukoliko ispunjavaju uslove iz stava (2) ovog člana.
- (3) Institucije iz st. (2) i (3) ovog člana moraju pribaviti odobrenje Federalnog ministarstva za obavljanje stručnog osposobljavanja..
- (4) Odobrenje iz stava (3) ovog člana je upravni akt i izdaje se na period od pet godina.
- (5) Federalno ministarstvo pravilnikom propisuje detaljnije uslove koje moraju ispunjavati ustanove koje vrše stručno osposobljavanje, te način i postupak stručnog osposobljavanja, provjere znanja i izdavanja uvjerenja o stručnoj osposobljenosti.

Član 51.

Na teritoriji Federacije BiH zabranjuje se:

- a) proizvodnja supstanci koje oštećuju ozonski omotač,
- b) stavljanje u promet supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci bez pribavljene dozvole o uvozu,

- c) stavljanje u promet na malo supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci, odnosno zabrana prodaje kupcima koji nemaju pribavljenu dozvolu iz člana 48.,
- d) stavljanje u promet novih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač,
- e) ispuštanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci u okoliš,
- f) punjenje proizvoda i opreme koji sadrže zamjenske supstance supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- g) ispiranje supstancama koje oštećuju ozonski omotač,
- h) stavljanje u promet i korištenje rezervoara/cilindara za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance,
- i) stavljanje u promet korištenih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Član 52.
(Postojani organski zagađivači)

- (1) Podaci o nenamjerno ispuštenim postojanim organskim zagađujućim materijama čine Inventar o nenamjerno ispuštenim dugotrajnim organskim zagađujućim materijama, koji vodi Federalni hidrometeorološki zavod.
- (2) Podaci iz stava (1) ovog člana su javni.

Član 53.
(Mjere prevencije i sanacije)

- (1) Postrojenje se mora projektovati, graditi i/ili proizvoditi, opreмати, koristiti i održavati tako da ne ispušta zagađujuće materije u zrak u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije.
- (2) Ukoliko dođe do kvara uređaja kojima se obezbjeđuje sprovođenje propisanih mjera zaštite ili do poremećaja tehnološkog procesa, zbog čega dolazi do prekoračenja graničnih vrijednosti emisije, operater je dužan da kvar ili poremećaj otkloni, odnosno prilagodi rad nastaloj situaciji ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku.
- (3) U slučaju prekoračenja graničnih vrijednosti nivoa zagađujućih materija u zraku operater je dužan, kada to uoči ili po nalogu nadležnog inspektora, odmah da preduzme tehničko-tehnološke mjere ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti.
- (4) Operater stacionarnog izvora zagađivanja, kod koga se u procesu obavljanja djelatnosti mogu emitovati gasovi neprijatnog mirisa, dužan je da primjenjuje mjere koje će dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije.

Član 54.

- (1) Operater je dužan da:
  - a) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja i svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) dostavi nadležnom ministarstvu i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave,
  - b) obezbijedi redovni monitoring emisije i da o tome vodi evidenciju,
  - c) obezbijedi kontinuirana mjerenja emisije ako je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinuirano mjerenje,
  - d) obezbijedi kontrolna mjerenja emisije preko ovlaštenog pravnog lica, ako mjerenja emisije obavlja samostalno,
  - e) obezbijedi propisana povremena mjerenja emisije, preko ovlaštenog pravnog lica, dva puta godišnje, ukoliko ne vrši kontinuirano mjerenje emisije,
  - f) obezbijedi praćenje kvaliteta zraka po nalogu nadležnog inspekcijskog organa, samostalno ili preko ovlaštenog pravnog lica,
  - g) vodi evidenciju o obavljenim mjerenjima sa podacima o mjernim mjestima, rezultatima i učestalosti mjerenja i dostavi podatke u formi propisanog izvještaja nadležnom ministarstvu i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave.
  - h) vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja i
  - i) vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mjernih uređaja za mjerenje emisije.

(2) Evidenciju o obavljenim mjerenjima iz stava (1) tačka g) dostavlja u skladu sa propisom definiranim članom 38. ovog zakona.

(3) Operater je dužan da o svom trošku sprovede mjere za smanjenje emisija zagađujućih materija utvrđenih planom za svoje stacionarne izvore zagađivanja zraka.

Član 55.

(Registar emisija na nivou kantona)

- (1) Nadležno tijelo na nivou kantona na osnovu podataka iz člana 54. ovog zakona vodi registar izvora zagađivanja sa podacima o prostornom smještaju i kapacitetima izvora zagađivanja, kao i svim promjenama i rekonstrukcijama.
- (2) Podaci iz registra izvora zagađivanja iz stava (1) ovog člana dostavljaju se u registar zagađivača u skladu sa odredbama zakona o zaštiti okoliša.

POGLAVLJE V - POSLOVI MJERENJA KVALITETA ZRAKA I EMISIJA

Član 56.

(Mjerenja kvaliteta zraka i emisije)

- (1) Pravna lica koja vrše monitoring kvaliteta zraka dužna su da mjerenje kvaliteta zraka obavljaju u skladu sa propisom iz člana 13. ovog zakona.
- (2) Pravna lica koja vrše mjerenje emisije iz stacionarnih izvora dužna su da mjerenje emisije obavljaju u skladu sa aktom iz člana 38. ovog zakona.

Član 57.
(Dozvola za pravna lica)

- (1) Pravna lica iz člana 56. st. (1) i (2) ovog zakona mogu vršiti mjerenje nakon dobijanja dozvola federalnog ministarstva, ukoliko ispunjavaju uslove koji se odnose na kadar, opremu i prostor.
- (2) Federalno ministarstvo propisuje detaljnije uslove za izdavanje dozvola iz stava (1) ovog člana.
- (3) Dozvole za mjerenje kvaliteta zraka i/ili emisije oduzeće se ako ovlašteno pravno lice prestane da ispunjava propisane uslove i ako se utvrdi da pravno lice ove poslove ne obavlja u skladu sa izdatim dozvolama i propisima iz čl. 13. i 38. ovog zakona.

Član 58.
(Dozvola za operatore)

- (1) Operator koji samostalno vrši mjerenje kvaliteta zraka i/ili emisije, mjerenja mora vršiti u skladu sa propisom iz čl. 13. i 38. ovog zakona.
- (2) Operator iz stava (1) ovog člana može dobiti dozvolu ministarstva ako u okviru svoje registrovane djelatnosti samostalno obavlja poslove mjerenja kvaliteta zraka i/ili emisije, pod uslovom da je stručno i tehnički osposobljen prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC17025..
- (3) Izuzetno od stava (2) operatori koji su u obavezi vršenja kontinuiranog monitoringa emisija ne podliježu izdavanju dozvole i dužni su sprovoditi mjerenja u skladu sa BAS EN 14181 i propisom iz člana 37. ovog zakona
- (4) Federalni ministar propisuje detaljnije uslove za izdavanje dozvole iz stava (2) ovog člana u skladu sa članom 57. ovog zakona.

Član 59.
(Oduzimanje dozvole)

Federalni ministar na osnovu inicijative inspektora, oduzima dozvolu iz čl.57. i 58. ovog zakona.

Član 60.
(Revizija izdatih dozvola)

- (1) Revizija izdatih dozvola, vrši se najmanje jednom godišnje ili na zahtjev ovlaštenog pravnog lica, odnosno operatera.
- (2) Federalno ministarstvo jednom godišnje u „Službenim novinama Federacije BiH” objavljuje spisak pravnih lica iz člana 56. st. (1) i (2) ovog zakona kojima je izdata dozvola iz člana 57. ovog zakona.

Član 61.
(Referentni laboratorij za kvalitet zraka)

- (1) Djelatnost osiguranja kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka na području Bosne i Hercegovine obavlja referentni laboratorij.
- (2) Referentni laboratorij iz stava (1) ovoga člana za referentne metode za koje je akreditiran obavlja sljedeće poslove:
  - a) provjerava mjernu sljedivost ispitnih laboratorija za praćenje kvalitete zraka u skladu sa normom za ispitne i kalibracione laboratorije jedanput godišnje,
  - b) sarađuje s referentnim laboratorijima za praćenje kvalitete zraka drugih država članica u svrhu osiguranja usporedivosti i kvalitete mjerenja,
  - c) učestvuje na ispitivanjima sposobnosti međulaboratorijskim usporedbama s drugim referentnim laboratorijima drugih država, za one referentne metode za koje se ispitivanja organiziraju,
  - d) provjerava da li se mjerenja provode referentnim metodama ili ekvivalentnim metodama u skladu sa posebnim propisom;j,
  - e) pruža naučno-stručnu i tehničku pomoć iz područja praćenja kvalitete zraka na zahtjev federalnog ministarstva,
  - f) prati, proučava i unaprijeđuje stanje u području praćenja kvalitete zraka,
  - g) daje ocjene i mišljenja za metode, postupke i programe praćenja kvalitete zraka iz djelokruga referentnog laboratorija.
- (3) Referentni laboratorij iz stava (1) ovoga člana izdaje ispitnim laboratorijima potvrdu o osiguranju kvalitete mjerenja i podataka kvalitete zraka za svaku metodu mjerenja posebno na temelju provjere mjerne sljedivosti iz stava 2. tačka a. ovoga člana i rezultatima provedenog postupka ispitivanja ekvivalentnosti metoda mjerenja za koje je ispitni laboratorij podnio dokaz.
- (4) Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana obavlja poslove iz stava (2) ovoga člana na način propisan pravilnikom iz člana 13.ovoga Zakona.
- 5) Pravna osoba – referentni laboratorij može obavljati djelatnost iz ovog člana ako pribavi dozvolu federalnog ministarstva.
- 6) Federalno ministarstvo propisuje detaljne uslove za izdavanje dozvole iz stava (5)ovog člana.

POGLAVLJE VI - INFORMISANJE I IZVJEŠTAVANJE

Član 62.

Nadležni organi dužni su da obavještavaju druge organe i organizacije i javnost putem elektronskih i štampanih medija o:

- a) kvalitetu zraka;
- b) planovima kvaliteta zraka i odlaganja na određeno vrijeme postizanja granične vrijednosti za azot-dioksid, benzen i suspendovanih čestica;
- c) planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti i
- d) godišnjem izvještaju o svim zagađujućim materijama koje su obuhvaćene ovim zakonom.

Član 63.

- (1) Informacija o kvalitetu zraka iz člana 62. ovog zakona obavezno sadrži:
  - a) ažurirane podatke o koncentracijama svih mjerenih zagađujućih materija u zraku koje su obuhvaćene ovim zakonom,

- b) poređenje izmjerenih koncentracija sa graničnim vrijednostima kvaliteta zraka
- (2) U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izvještava javnost, nadležni organ obavještava javnost o:
- lokaciji ili području prekoračenja;
  - vrsti koncentracije koja je prekoračena (koncentracija o kojoj se izvještava javnost ili koja je opasna po zdravlje ljudi);
  - vremenu početka i trajanju prekoračenja;
  - najvišoj jednočasovnoj koncentraciji, odnosno najvišoj osmočasovnoj srednjoj koncentraciji u slučaju prizemnog ozona;
  - geografskom području na kojem se očekuje prekoračenje koncentracije o kojoj se izvještava javnost i/ili koja je opasna po zdravlje ljudi;
  - prognozama za naredni period sa očekivanim promjenama zagađenja sa procjenom promjene; podacima za posebno osjetljive grupe stanovništva, mogućim efektima po zdravlje i preporučenom ponašanju (podaci o posebno osjetljivim grupama, opis mogućih simptoma, preduzimanje preporučenih mjera, nove informacije o toku događaja) i podacima o preventivnim mjerama za smanjenje zagađenja.

Član 64.

- (1) Nadležni organ obavještava javnost o:
- kvalitetu zraka, u obliku godišnjeg izvještaja o stanju kvaliteta zraka, do 31. jula tekuće godine za prethodnu godinu,
  - planovima kvaliteta zraka i odlaganja na određeno vrijeme postizanja ciljne vrijedosti za azot-dioksid ili benzen i suspendovane čestice PM₁₀, u roku od osam dana od dana usvajanja i
  - planovima za dostizanje ciljnih vrijednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrijednosti, u roku od osam dana od dana usvajanja.
- (2) Godišnji izvještaj o stanju kvaliteta zraka u Federaciji BiH priprema i objavljuje Federalni hidrometeorološki zavod.
- (3) Federalni hidrometeorološki zavod jednom mjesečno objavljuje izvještaje o stanju kvaliteta zraka, a na osnovu podataka iz kantonalnih i lokalnih mreža.

POGLAVLJE VII - FINANSIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA ZRAKA

Član 65. (Izvori finansiranja)

Sredstva za finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka obezbjeđuju se u Budžetu Federacije BiH, budžetu kantona, budžetu jedinica lokalne samouprave, iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša, te međunarodnih izvora.

Član 66. (Korištenje sredstava)

Sredstva iz člana 65. ovog zakona koriste se za:

- a) ocjenjivanje kvaliteta zraka i razvrstavanje zona i aglomeracija prema kategorijama kvaliteta zraka;
- b) uspostavljanje, održavanje, funkcionisanje i razvoj federalne mreže, kantonalne i lokalne mreže za praćenje kvaliteta zraka;
- c) realizaciju programa praćenja kvaliteta zraka u federalnoj mreži;
- d) mjerenja posebne namjene;
- e) izradu i sprovođenje Strategije upravljanja kvalitetom zraka;
- f) realizaciju planova kvaliteta zraka i kratkoročnih akcionih planova;
- g) sprovođenje mjera za smanjenje negativnih uticaja klimatskih promjena i mjera za zaštitu ozonskog omotača;
- h) uspostavljanje i održavanje inventara emisije gasova i informacionog sistema kvaliteta zraka;
- i) izvršavanje obaveza preuzetih međunarodnim ugovorima,
- j) finansiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mjera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka;
- k) vođenje kantonalnog registra izvora zagađivanja zraka i
- l) sufinansiranje preventivnih i interventnih mjera u vanrednim okolnostima zagađenja zraka

Član 67. (Ekonomski poticaji)

Za ulaganja u uređaje za prečišćavanje, postrojenja koja primjenjuju tehnologiju, sirovine i proizvodne postupke manje nepovoljnog uticaja na kvalitet zraka nego drugi srodni proizvodni postupci i tehnologije, korištenje obnovljivih izvora energije, mogu biti propisane finansijske olakšice prema posebnim propisima.

POGLAVLJE VIII - INFORMACIONI SISTEM

Član 68. (Sadržaj informacionog sistema kvaliteta zraka)

- (1) Informacioni sistem kvaliteta zraka sastavni je dio jedinstvenog informacionog sistema zaštite okoliša.
- (2) Informacioni sistem kvaliteta zraka sadrži:
  - a) podatke federalne mreže, kantonalne mreže i lokalnih mreža za praćenje kvaliteta zraka, kao i podatke koji su dobijeni mjerenjem od strane operatera;
  - b) podatke o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama;
  - c) podatke iz inventara emisije gasova sa efektom staklene bašte i odstranjenih količina ovih gasova putem ponora;
  - d) podatke iz inventara nenamjerno ispuštenih postojanih organskih zagađujućih supstanci;
  - e) podatke iz inventara zagađujućih materija
  - f) mjere i planove za zaštitu i poboljšanje kvaliteta zraka;
  - g) mjere i planove za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama;
  - h) mjere i planove za zaštitu ozonskog omotača;
  - i) podatke o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi i mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša u takvim slučajevima;
  - j) podatke o ovlaštenim pravnim licima koja obavljaju poslove monitoringa kvaliteta zraka i mjerenja nivoa zagađujućih materija i emisije;
  - k) podatke iz registra izvora zagađivanja zraka;
  - l) podatke o izvršenom inspekcijskom nadzoru i izrečenim mjerama i
  - m) druge podatke od značaja za kvalitet zraka.

- (3) Za uspostavu i funkcionisanje informacionog sistema kvaliteta zraka u Federaciji BiH nadležno je Federalno ministarstvo u saradnji sa Fondom za zaštitu okoliša i Federalnim hidrometeorološkim zavodom.
- (4) Kantonalni organi, organi lokalne samouprave, operateri i ovlašćena pravna lica dužni su da blagovremeno i bez naknade dostavljaju podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge podatke koji su potrebni za vođenje informacionog sistema o kvaliteti zraka u cilju izrade planova i izvještaja, u skladu sa ovim zakonom.
- (5) Za vođenje informacionog sistema koji se odnosi na aktivnosti iz stava (2) tač. a), c) i e) zadužen je Federalni hidrometeorološki zavod.
- (6) Federalni hidrometeorološki zavod dužan je da na zahtjev kantona i jedinica lokalne samouprave ustupi prikupljene podatke iz stava (4) ovog člana bez naknade.
- (7) Federalni hidrometeorološki zavod prikuplja i unosi podatke u informacioni sistem kvaliteta zraka u skladu sa ovim zakonom.
- (8) Za vođenje informacionog sistema koji se odnosi na aktivnosti iz stava (1) tačka b) Federalno ministarstvo vodi evidenciju o ostvarenom uvozu/ izvozu supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci od strane uvoznika/izvoznika sa područja Federacije Bosne i Hercegovine. Federalno ministarstvo okoliša i turizma u saradnji sa Fondom za zaštitu okoliša Federacije BiH radi na uspostavi i razvoju registra proizvoda i opreme na području Federacije BiH koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance
- (9) Vlasnik proizvoda i opreme na području Federacije BiH koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance dužan je federalnom ministarstvu dostaviti podatke potrebne za vođenje registra definirano propisom po osnovu člana 48.stav (2).
- (10) Registar proizvoda i opreme na području Federacije BiH dostupan je kantonalnim ministarstvima i nadležnoj inspekciji.

Član 69.

(Razmjena informacija i podataka iz informacionog sistema)

Podaci iz informacionog sistema kvaliteta zraka se koriste za razmjenu informacija o mjernim mjestima u Federalnoj, kantonalnoj i opštinskoj mreži, tehnikama mjerenja, kao i za razmjenu podataka dobijenih praćenjem kvaliteta zraka u Federalnoj, kantonalnoj i opštinskim mrežama i podataka o emisijama iz izvora zagađivanja zraka za potrebe izvještavanja u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.

Član 70.

- (1) Federalni hidrometeorološki zavod je referentni centar Federacije BiH za kvalitet zraka, emisije u zrak, te ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama.
- (2) U svrhu izvještavanja po osnovu međunarodnih obaveza, Federalni hidrometeorološki zavod učestvuje u razmjeni podataka o kvalitetu zraka i emisijama sa institucijama na ostalim administrativnim nivoima države uz prethodnu saglasnost Federalnog ministarstva.

POGLAVLJE IX - UPRAVNI NADZOR

Član 71.
(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad provođenjem i primjenom ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Federalno ministarstvo.

Član 72.
(Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor nad poštivanjem ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove putem nadležne inspekcije, nadležna kantonalna inspekcija zaštite okoliša i nadležna inspekcija za urbanizam i gradnju u jedinicama lokalne samouprave. (u daljem tekstu: nadležni inspektor).
- (2) Na inspekcijski nadzor koji se provodi na osnovu ovog zakona na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita okoliša, ako ovim zakonom nije propisano drugačije.
- (3) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje kojima se propisuje granične vrijednosti sadržaja ili kvaliteta proizvoda način utvrđivanja kvaliteta proizvoda, dokazivanje usaglašenosti, te stavljanje proizvoda na tržište, provodi tržišni inspektor.

Član 73.
(Prava i dužnosti inspektora)

U vršenju poslova inspekcijskog nadzora inspektor utvrđuje:

- a) da li je izvor zagađivanja zraka projektovan, izgrađen, opremljen, korišten i održavan tako da emisija bude u propisanim granicama;
- b) da li su u slučaju prekoračenja graničnih vrednosti emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku preduzete propisane, odnosno naložene mere;
- c) da li je operater pribavio dozvolu za rad stacionarnog izvora zagađivanja prije početka rada;
- d) da li se rad stacionarnog izvora zagađivanja ili druga aktivnost obavlja protivno propisanoj zabrani;
- e) da li je operater obezbedio propisana mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku i da li vodi evidenciju o izvršenim merenjima;
- f) da li operater vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva;
- g) da li operater vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija i mjernih uređaja za mjerenje emisije i da li su ti uređaji postavljeni i održavani u skladu sa ovim zakonom;
- h) da li se poslovi mjerenja emisije i praćenja kvaliteta zraka obavljaju na propisani način;
- i) da li se sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i alternativnim supstance i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni postupa u skladu sa ovim zakonom;
- j) da li poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade obavljaju lica koja imaju dozvolu, kao i da li ta lica ispunjavaju propisane uslove;
- k) da li je postupljeno u skladu sa nalogom inspektora;
- l) da li se primenjuju i druge propisane mjere za sprečavanje i smanjivanje zagađivanja zraka.

Član 74.

(Ovlaštenja inspektora)

- (1) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor, pored opštih ovlaštenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ima ovlaštenja da subjektu nadzora:
  - a) naredi izvršavanje propisanih obaveza u određenom roku i da privremeno zabrani rad ako se nalog u ostavljenom roku ne izvrši,
  - b) privremeno zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili naloži poduzimanje drugih odgovarajućih mjera zaštite dok se emisija i nivoi zagađujućih materija u zraku ne svedu na propisane granične vrijednosti,
  - c) naredni pribavljanje rezultata mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku i privremeno zabrani rad ako se rezultati mjerenja ne dostave na uvid u ostavljenom roku,
  - d) u toku vršenja inspekcijskog pregleda naredi da se izvrše kontrolna mjerenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku preko drugog ovlaštenog pravnog lica, kad operater samostalno ili preko određenog ovlaštenog pravnog lica vrši mjerenja, a rezultati izvršenih mjerenja pružaju osnov za to,
  - e) predloži oduzimanje ovlaštenja za obavljanje poslova mjerenja emisije i/ili praćenje kvaliteta zraka ako se ti poslovi ne obavljaju u skladu sa zakonom,
  - f) zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili drugu aktivnost koja se obavlja protivno ovom zakonu,
  - g) naredi otklanjanje drugih utvrđenih nepravilnosti ili izvršenje drugih propisanih obaveza u ostavljenom roku
  - h) zabrani postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskim supstancama, kao i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni protivno ovom zakonu,
  - i) zabrani poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe, odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance ako utvrdi da ih obavlja lice koje za to nema dozvolu, odnosno predloži oduzimanje dozvole za obavljanje tih poslova, ako lice prestane da ispunjava propisane uslove.
- (2) Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrde nedostaci i nepravilnosti u radu, inspektor ukazuje na nedostatke i nepravilnosti i određuje rok njihova otklanjanja, što se unosi u zapisnik, od kojeg se jedan primjerak daje subjektu nadzora.
- (3) Subjekt nadzora obavezan je pismenim putem obavijestiti inspektora o poduzetim mjerama u roku koji nije duži od osam dana od dana njihovog utvrđivanja.
- (4) Ako subjekt nadzora ne otkloni nedostatke i nepravilnosti u zadanom roku, inspektor rješenjem naređuje otklanjanje nedostataka i poduzima druge radnje za koje je ovlašten u slučaju utvrđenja prekršaja ili kaznenog djela.

POGLAVLJE X - KAZNENE ODREDBE

Član 75.

- (1) Novčanom kaznom od 4.000 KM do 40.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ukoliko
  - a) ne dostavlja podatke o kvalitetu zraka definirane članom 21. stav (1),
  - b) ne donese plan kvaliteta zraka definiran odredbama člana 28. stav (1),
  - c) ne donese kratkoročni plan definiran odredbama člana 30. stav (1),
  - d) prekorači granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak definirane odredbama člana 38.,

- e) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja definirane odredbama člana 42.,
- f) zbog stavljanja u promet pokretnih izvora zagađivanja koji prekoračuju granične vrijednosti emisije definirano odredbama člana 45.,
- g) stavljanje u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance bez pribavljene dozvole za uvoz dozvole u skladu sa odredbama člana 51.,
- h) se vrši prodaja supstanci koje oštećuju ozonski omotač i zamjenskih supstanci licima bez probavljene dozvole u skladu sa odredbama člana 51.,
- i) stavlja u promet korištene proizvode i opremu koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač u skladu sa odredbama člana 51.,
- j) projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava izvore zagađivanja zraka koji ispuštaju zagađujuće materije u zrak u količini većoj od graničnih vrijednosti emisije definirano odredbama člana 53.,
- k) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti nivoa u skladu sa članom 53. stav (3),
- l) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije u skladu sa članom 53. stav (4),
- m) ne uspostavi registar emisija na nivou kantona definiran odredbama člana 55.,
- n) pravna lica vrše monitoring bez pribavljenije dozvole definirane odredbama čl. 56. i 57,
- o) operator ne pribavi dozvolu u skladu sa članom 58. .

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 2.000 KM do 10.000 KM.

Član 76.

Za prekršaje iz člana 73. ovog Zakona mogu se izreći i sljedeće zaštitne mjere za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci:

- a) zabrana pravnom licu da se bavi određenom privrednom djelatnošću i
- b) zabrana odgovornom licu da vrši određene dužnosti.

Član 77.

(1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 30.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

- a) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora iz člana 36. ovog zakona,
- b) obavlja djelatnost ugradnje, održavanja, servisiranja ili provjere ispuštanja opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, ili je proizvedena pomoću njih, kao i djelatnost sakupljanja i obnavljanja tih supstanci iz te opreme, bez dozvole definirano odredbama člana 49. ,
- c) stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koriste kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev hlorofluorouglijovodonika u skladu sa odredbama člana 51.,
- d) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance definirano odredbama člana 51. ,

- e) puni sisteme koji koriste zamjenske supstance, supstancama koje oštećuju ozonski omotač, u skladu sa odredbama člana 51. ,
- f) ispira supstancama koje oštećuju ozonski omotač definirano odredbama člana 51.,
- g) stavlja u promet i koristi rezervoare za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance, definirano odredbama člana 51.,
- h) stavlja u promet na malo supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance, definirano odredbama člana 51. .

(2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

(3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana pravnom licu može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove, za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci.

Član 78.

- (1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj preduzetnik ako:
- a) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađivanja iz člana 36. ,
  - b) prekorači granične vrijednosti emisije zagađujućih materija u zrak iz člana 38.,
  - c) ne primjenjuje mjere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja definirano članom 43.,
  - d) obavlja djelatnost ugradnje, održavanja, servisiranja ili provjere ispuštanja opreme koja sadrži supstance koje oštećuju ozonski omotač ili zamjenske supstance, ili je proizvedena pomoću njih, kao i djelatnost sakupljanja i obnavljanja tih supstanci iz te opreme, bez dozvole, definirano članom 49.,
  - e) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač , definirano članom 51.,
  - f) stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance bez pribavljene dozvole o uvozu definisano članom 51.,
  - g) stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koristi kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev hlorofluorouglijovodonika , definirano podredbama člana 51.,
  - h) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance, definirano odredbama člana 51.,
  - i) puni sisteme koji koriste zamjenske supstance supstancama koje oštećuju ozonski omotač, definira odredbama člana 51.,
  - j) ispira supstancama koje oštećuju ozonski omotač, definirano odredbama člana 51.,
  - k) stavlja u promet i koristi rezervoare za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i zamjenske supstance, definirano članom 51.,
  - l) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku, u skladu sa članom 53.,
  - m) ne preduzme tehničko-tehnološke mjere ili obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrijednosti nivoa u skladu sa članom 53.,

- n) ne primjenjuje mjere koje mogu dovesti do redukcije mirisa, iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrijednosti emisije u skladu sa članom 53. ,
  - o) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja zraka i svakoj njegovoj promjeni (rekonstrukciji) ne dostavi ministarstvu i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave u skladu sa članom 55.,
  - p) ne obezbijedi redovni monitoring emisije i o tome ne vodi evidenciju , u skladu sa članom 55.,
  - p) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja u skladu sa članom 55.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana preduzetniku se može izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti, a odgovornom licu da vrši određene poslove, za period koji nije kraći od 30 dana niti duži od šest mjeseci.

POGLAVLJE XI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 79. (Podzakonski akti)

- (1) Vlada na prijedlog Federalnog ministarstva, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi propise definirane čl. 6. i 15. ovog zakona.
- (2) Federalno ministarstvo, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi propise definirane čl. 57. i 58. ovog zakona.
- (3) Federalno ministarstvo, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donosi propise definirane čl. 5., 8., 11., 13., 38., 42., 43., 46., 47., 48., 50 i 61. ovog zakona.
- (4) Kantonalno ministarstvo, uz prethodnu saglasnost Federalnog ministarstva, donosi propis o kontroli kvaliteta zraka na nivou kantona iz člana 17. ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 80. (Primjena ranijih propisa)

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovog zakona primjenjuju se odgovarajući podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/03 i 4/10) ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 81. (Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, br. 33/03 i 04/10).

Član 82.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.